

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته جامعه‌شناسی

عنوان تحقیق:

چالش‌های زندگی مجردی در شهر رشت

از:

رضا اقامتی گشتی

استاد راهنما:

دکتر محمدامین کنعانی

استاد مشاور:

دکتر حمید عباداللهی

زمستان ۹۳

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم

تشکر و قدردانی

با تقدیر و تشکر از اساتید محترم جناب آقای دکتر کنعانی و دکتر عباداللهی برای اوقاتی که صرف نموده اند و برای تحمل و تاملی که برای آموختن صرف کرده اند، باشد که بیاموزیم آنچه را آموخته ایم.

چکیده فارسی

جامعه مدرن متأخر به سوی جامعه‌ای فردگرایانه‌تر حرکت می‌کند. جامعه‌ای که پیشرفت فردی را تقویت می‌کند، با نظام خانواده که محدود کننده فعالیت های اجتماعی است در تعارض است و باعث می‌شود تا افراد زندگی تنها و غیرخانوادگی را ترجیح دهند. در این بین نیز جامعه ایرانی که یک جامعه در حال گذار است هم ویژگی های جامعه سنتی را دارد و هم بعضی از ویژگی های جامعه مدرن متأخر را داراست. از جمله ویژگی های جامعه مدرن متأخر این است که جنبه رقابتی دارد و کمال گرایی به شکل فردی تقویت می‌شود، هدف ها بیشتر تبدیل به هدفهای فردی می‌شوند. یکی از این هدف ها روی آوردن جوانان به زندگی مجردی است که افزایش آن چند سالی است که در کشورهای مختلف از جمله جامعه در حال گذار ایران توجه همگان را جلب نموده است. نتایج سرشماری سال ۱۳۹۰ ایران نشان می‌دهد که نسبت به ۵ سال گذشته تعداد کسانی که به تنهایی زندگی می‌کنند حدود ۲ درصد افزایش یافته است که در این بین بعد از تهران با ۹,۱ درصد، رشت با ۸,۸ بیشترین زندگی مجردی در کل کشور را داراست. ما در این مقاله به توصیف و شناسایی چالش های زندگی مجردی در شهر رشت با استفاده از نظریه های تحولات جهانی و فردی شدن اولریش بک و فردگرایی گیدنز پرداختیم و نمونه مورد مطالعه این پژوهش ۱۵ نفر از افراد مجردی می‌باشند که از طریق روش مصاحبه مورد بررسی قرار گرفته اند. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که افرادی که در شهر رشت زندگی مجردی دارند با سه دسته چالش های اجتماعی (نگاه بدبینانه اعضای جامعه به زندگی مجردی و دخالت همسایگان)، چالش های اقتصادی (گرانی اجاره مسکن و مشکلات مالی ناشی از خرید روزمره زندگی) و چالش های فردی (افسردگی ناشی از دوری خانواده، ترس از تنها خوابیدن در منزل و درست کردن غذا) روبه رو هستند.

کلمات کلیدی: زندگی مجردی، بک، گیدنز، رشت

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ح	چکیده فارسی
ی	چکیده انگلیسی
ک	پیشگفتار

فصل اول: طرح موضوع ۱

۲	۱-۱ بیان مسئله
۵	۲-۱ اهمیت موضوع تحقیق
۶	۳-۱ سوالات تحقیق
۷	۴-۱ اهداف تحقیق

فصل دوم: پیشینه تحقیق و مبانی نظری ۸

۹	۱-۲ مقدمه
۱۰	۲-۲ پیشینه تجربی تحقیق
۱۰	۱-۲-۲ پیشینه داخلی
۱۱	۲-۲-۲ پیشینه خارجی
۱۵	۳-۲ مبانی نظری تحقیق
۱۵	۱-۳-۲ اولریش بک
۲۱	۲-۳-۲ آنتونی گیدنز
۲۸	۳-۳-۲ مانوئل کاستلز
۳۱	۴-۳-۲ زیگموند باومن
۳۸	۵-۳-۲ نظریه انتقال دوم جمعیت
۴۰	۴-۲ چهارچوب نظری
۴۵	۵-۲ مدل مفهومی تحقیق

فصل سوم: روش شناسی ۴۶

۴۷	۱-۳ مقدمه
۴۷	۲-۳ روش پژوهش
۴۷	۳-۳ جامعه مورد مطالعه
۴۷	۱-۳-۳ نمونه

۴۸ ۲-۳-۳ منطق نمونه گیری
۴۸ ۳-۳-۳ روش نمونه گیری
۴۹ ۴-۳-۳ تعداد نمونه
۴۹ ۴-۳-۳ روش گردآوری داده ها
۵۰ ۱-۴-۳ مصاحبه و نحوه ی اجرای آن
۵۱ ۲-۴-۳ مصاحبه مقدماتی
۵۱ ۳-۴-۳ ثبت و ضبط مصاحبه ها
۵۱ ۵-۳ فرآیند تحلیل اطلاعات
۵۲ ۶-۳ اعتبار و پایایی
۵۲ ۷-۳ تعاریف مفاهیم
۵۲ ۱-۷-۳ فردگرایی
۵۳ ۲-۷-۳ خانوار تک نفره
۵۳ ۳-۷-۳ بازاندیشی
۵۵ ۴-۷-۳ مصرف و سبک زندگی
۵۷ ۵-۷-۳ مفهوم پایگاه اقتصادی - اجتماعی (SES)

۵۹ فصل چهارم: یافته های تحقیق

۶۰ ۱-۴ مقدمه
۶۰ ۲-۴ خصوصیات و ویژگی های فردی و جمعیتی پاسخگویان
۶۰ ۳-۴ انواع گونه های زندگی مجردی در شهر رشت
۶۱ ۴-۴ انواع چالش های زندگی مجردی در شهر رشت
۶۵ ۵-۴ پایگاه اقتصادی و اجتماعی پاسخگویان (SES)
۶۵ ۶-۴ سبک زندگی پاسخگویان
۶۶ ۷-۴ چگونگی آغاز زندگی مجردی
۶۷ ۸-۴ مخالفت خانواده و زندگی مجردی
۶۸ ۹-۴ نگاه مشاوران املاک به زندگی مجردی
۶۹ ۱۰-۴ نگاه همسایه ها به زندگی مجردی
۷۰ ۱۱-۴ چالش های عاطفی در زندگی مجردی
۷۱ ۱۲-۴ مشکلات تغذیه در زندگی مجردی
۷۱ ۱۳-۴ استقلال جوانان در زندگی مجردی
۷۲ ۱۴-۴ نگاه جوانان به زندگی مجردی
۷۳ ۱۵-۴ ازدواج و زندگی مجردی

۷۴..... ۱۶-۴ نگاه مردم جامعه به زندگی مجردی

۷۵..... ۱۷-۴ اولین رابطه جنسی در زندگی مجردی

۷۶..... فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۷..... ۱-۵ بحث و نتیجه گیری

۸۰..... ۲-۵ مشکلات تحقیق

۸۱..... منابع و ماخذ

۸۲..... منابع فارسی

۸۴..... منابع لاتین

۸۸..... پیوست

پیشگفتار

بالا رفتن سن ازدواج، آسیب های اجتماعی، بی بند و باری، مفاسد اخلاقی و... واژه هایی هستند که وقتی درباره زندگی مجردی صحبت می کنیم، ناخودآگاه در ذهن شنونده تداعی می شود و با جستجویی ساده در فضای مجازی می توان انواع مطالب هشدار دهنده درباره خطرات این سبک زندگی را یافت. گویی این شکل از زندگی به هر دلیل و هر انگیزه ای که باشد، موقت باشد یا دائم، خودخواسته باشد یا از سر اجبار، دچار نوعی پیشداوری منفی است و انگ قضاوت منفی بر پیشانی اش خورده است. حال سوال اینجاست که دلایل گرایش فزاینده جوانان به زندگی مجردی چیست و این سبک زندگی چه چالش ها و آسیب هایی را در پی دارد؟ ما در این تحقیق سعی خواهیم نمود که تا جایی که در توانمان می باشد، به این سوالات پاسخ دهیم.

در فصل اول این پژوهش ابتدا توضیحی درباره زندگی مجردی در ایران براساس آمارهای رسمی ارائه خواهیم داد و سپس اهمیت موضوع زندگی مجردی در کشور ما مورد بررسی قرار می گیرد و سوالات و اهداف تحقیق، بیان خواهد شد.

در فصل دوم، مروری بر پیشینه تحقیقات انجام شده داخلی و خارجی خواهیم داشت و به طور خلاصه اشاره ای به دیدگاهها و یافته های آنان خواهیم داشت. در ادامه ادبیات نظری و چهارچوب تئوریک این تحقیق، آورده خواهد شد.

در فصل سوم به بیان مطالبی چون روش پژوهش و دلایل انتخاب این نوع روش پژوهش خواهیم پرداخت و در ادامه تعیین جامعه آماری افراد مورد مطالعه و تعداد نمونه ها و چگونگی انتخاب آنها و همچنین توضیح روش جمع آوری داده ها را به طور مشروح خواهیم داشت. سپس روش تحلیل داده ها و اطلاعات را توضیح خواهیم داد و در نهایت به بررسی صحت و قابلیت اعتماد پژوهش خواهیم پرداخت.

در فصل چهارم به بیان یافته های بدست آمده از مصاحبه شوندهگان می پردازیم و در نهایت در فصل پنجم هم به بحث و نتیجه گیری و محدودیت هایی که در طول تحقیق با آنها مواجه بودیم، خواهیم پرداخت.

فصل اول

طرح موضوع

۱-۱ بیان مسئله

جوامع مختلف تحت تاثیر فرایند نوسازی به همراه گسترش جامعه صنعتی و فرصتی در زمینه های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی در معرض تغییرات و تحولات عمده ای قرار گرفته اند. تحولات ایجاد شده اساس متفاوتی دارند، بعضی از آنها ناشی از جایگزینی و گزینش متفاوت نسل هایی است که از پی هم می آیند و در ارزش ها و باورها و سبک زندگی آنان مشاهده می شوند و زمینه را برای تحولات عظیم در جامعه فراهم می کنند (توکلی، ۱۳۷۸: ۹). از طرف دیگر با رشد علم و صنعت در روزگار جدید و ورود آن به ایران، الگوها و ارزشهای سنتی جامعه ما نیز دستخوش تغییراتی شد. این تغییرات حوادث و اتفاقات بعدی را ایجاد کرد. رشد صنعت همراه با رشد سریع جمعیت، نظام تقسیم کار در جامعه را دگرگون نمود. دیگر افراد با مهارت های اندک قادر به انجام کارهای فنی و تخصصی جدید نیستند و باید سالهای بسیار را در مدارس برای یادگیری دانسته های جدید سپری نمایند و به عنوان یک مصرف کننده در خانواده باقی بمانند. از سوی دیگر با تغییر فرهنگ عمومی و گسترش شیوه های جدید زندگی، انتظارات و توقعات افراد در زندگی تغییر نمود.

در این بین جامعه ایران^۱ نیز در مسیر تغییراتی قرار دارد که چشم انداز و دامنه آن چندان که باید روشن نیست. هرکس که در جامعه ایران زندگی می کند، کم و بیش حسی از دگرگونی دارد و این تجربه را خواه خوشایند بیابد یا ناخوشایند به صورت های گوناگون بیان می کند. قضاوت هایی که درباره جوانان یا زندگی اخلاقی و مانند آن در محاورات عادی یا در گزارش های پژوهشی ابراز می شود، عمدتاً ناظر به چنین تغییراتی است که ناشی از گرایش به نوگرایی و تجددگرایی می باشد. به عبارتی تغییرات و تحولاتی که در غرب تحت عنوان مدرنیته و جهانی شدن اتفاق افتاده است، پیامدهایی را از طریق دنیای اطلاعات و ارتباطات بر سایر نقاط دیگر جهان به جای گذاشته است.

از جمله تغییرات بنیادینی که مشخص کننده تحول در ساختار کلی جوامع مدرن محسوب می شود، می توان به فردی شدن فزاینده ارزش های جوانان اشاره کرد. جامعه مدرن متأخر به سوی جامعه ای فردگرایانه تر حرکت می کند. جامعه ای که پیشرفت فردی را تقویت می کند، با نظام خانواده که محدود کننده فعالیت های اجتماعی است در تعارض است و باعث می شود تا افراد زندگی تنها و غیرخانوادگی را ترجیح دهند. در این بین نیز جامعه ایرانی که یک جامعه در حال گذار است هم ویژگی های جامعه سنتی را دارد و هم بعضی از ویژگی های جامعه مدرن متأخر را داراست. از جمله ویژگی های جامعه مدرن متأخر این است که جنبه رقابتی دارد و کمال-

1.Iran

گرایی به شکل فردی تقویت می‌شود، هدف‌ها بیشتر تبدیل به هدفهای فردی می‌شوند. یکی از این هدف‌ها روی آوردن جوانان به زندگی مجردی است که افزایش آن چند سالی است که در کشورهای مختلف از جمله جامعه در حال گذار ایران توجه همگان را جلب نموده است.

بر اساس گزارش ملی «بررسی وضعیت جمعیت جوانان»، کشور ایران در میان ۲۰۷ کشور جهان از نظر تعداد جمعیت جوان در رتبه ۱۶ واقع شده است (شیانی و همکاران، ۱۳۸۸: ۵۸) که ۳۱٫۵ درصد این جمعیت در گروه سنی ۱۵ تا ۲۹ سال پراکنده شده اند (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰: ۴۳). یکی از تغییرات مهمی که جوانان این گروه سنی آن را تجربه می‌کنند، شیوع روز افزون افزایش زندگی مجردی می‌باشد.

نتایج سرشماری سال ۱۳۹۰ حاکی از ادامه روند رو به رشد زندگی مجردی است که بر مبنای آن ۷٫۱ درصد جمعیت ایرانی را افراد مستقل و تک نفره تشکیل داده‌اند. طبق این نتایج نسبت به ۵ سال گذشته تعداد کسانی که به تنهایی زندگی می‌کنند حدود ۲ درصد افزایش یافته است که در این بین بعد از استان تهران^۱ با ۹٫۱ درصد، استان گیلان^۲ با ۸٫۸، بیشترین جمعیت زندگی تک نفره در کل کشور را داراست (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰: ۴۱). با توجه اهمیت این موضوع در داخل کشور و به خصوص افزایش آن در شهر رشت^۳، ترغیب شدیم که به انجام پژوهشی در این زمینه در شهر رشت بپردازیم، البته مطالعه ما در این تحقیق فقط بر روی جوانان مجردی می‌باشد که خانه مجردی دارند و هنوز متاهل نشده‌اند و این نوع سبک زندگی را براساس اجبار یا اختیار انتخاب کرده‌اند.

آثار پژوهش داخلی که مرتبط با پژوهش حاضر باشد در داخل کشور بسیار اندک است. یکی از تحقیقات مهم داخلی که ارتباط مستقیمی با موضوع مورد تحقیق ما دارد، پژوهشی با عنوان عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر زندگی مجردی در شهر تهران که در سال ۱۳۸۹ توسط دکتر منصور وثوقی انجام گرفته است.

در پژوهش خارجی نیز کارهای زیادی مرتبط با موضوع مورد نظر انجام شده است از جمله پژوهش‌های خارجی که می‌توان به آن اشاره کرد، الگو و ساختار خانوارهای یک نفره در انگلستان^۴، ولز^۵ و فرانسه^۶ است که توسط ری‌هال^۱ و همکاران در سال ۱۹۹۷ مورد

1.Tehran

2.Guilan

3.Rasht

4.England

5.wales

6.French

بررسی قرار گرفته است. پژوهش مهم دیگر اثری است با عنوان عنوان روش استراتژیک مربوط به رفتار مسکن یابی: مطالعه استراتژیهای مربوط به مسکن روی افراد جوان در جنوب شرقی انگلیس که در سال ۱۹۹۴ توسط چریس و کتی پیکوانس^۱ انجام شده است. تحقیق مهم دیگر که توسط فالکینگهام^۲ و همکاران در سال ۲۰۱۲ انجام شده است کاری است با عنوان بررسی روش زندگی افراد میان سالی که به صورت انفرادی و انزواء در بریتانیا به سکونت می‌پردازند.

در این پژوهش از نظریات مختلفی از جمله نظریه اولریش بک^۳ درباره تحولات جهانی و فردی شدن، نظریه بحران در خانواده از کاستلز^۴، نظریه مدرنیته سیال باومن^۵، نظریه انتقال دوم جمعیت و فردگرایی گیدنز^۶ استفاده شده است که نویسنده بنا بر ماهیت موضوع مورد نظر در حین انجام پژوهش آنها را به کار برده است.

با ذکر این مطالب نویسنده در این پژوهش قصد ندارد تا زندگی مجردی را عامل بدبختی یا عامل خوشبختی جوانان نشان دهد و قصد تشویق و برحذر داشتن را هم ندارم بلکه نویسنده این تحقیق زندگی مجردی را به عنوان سبکی از زندگی که وجود دارد، پذیرفته است. زندگی مجردی از دهه ۷۰ در کشور ما وجود داشته است و دانشجویان غیر بومی و افراد شاغلی که در کلان شهرها به صورت تنها زندگی می‌کردند، این نوع زندگی را شکل داده بودند و امروزه هم تنها تفاوتی که زندگی مجردی با دهه ۷۰ دارد این قضیه می‌باشد که مجردی زیستن ساحت جدیدی پیدا کرده است و فقط دانشجویان و شاغلین شهرهای دیگر نیستند که زندگی مجردی دارند بلکه افرادی در شهر خودشان و در چند قدمی خانواده شان زندگی مجردی شکل داده اند که دلیل این قضیه باید مورد بحث قرار بگیرد. موضوع بحث اصلی ما در این تحقیق این می‌باشد که دنبال شناسایی و توصیف چالش های زندگی مجردی هستیم و در کنار آن سعی خواهیم نمود چگونگی آغاز زندگی مجردی و نگاه جوانان به زندگی مجردی را هم توصیف کنیم.

7.Hall,R

1. pickvance,C & K

2.Falckingham

3.Beck,U

4.Castells,M

5.bauman,Z

6.Giddens,A

۲-۱ اهمیت موضوع تحقیق

بدون تردید خانواده و کارکردهای آن از اهمیتی بنیادین در مطالعات جامعه شناختی برخوردارند. به نظر دورکیم^۱ خانواده بیش از آن که پدیده ای زیستی یا طبیعی باشد، یک پدیده اجتماعی است و مطالعه آن بیش از آن که در حیطه علوم انسانی باشد، در قلمرو جامعه-شناسی قرار می گیرد (ساروخانی، ۱۳۸۲: ۱۵۱). خانواده پایه ای ترین واحد اجتماعی و پیش نمونه همبستگی های اجتماعی است زیرا این همبستگی ها نیز از خانواده و گروه های خویشاوندی برمی خیزد. خانواده ها عناصر راستین ارگانیک جمعی بوده، طبقات و کاست ها بافت اصلی آن و سرانجام شهرها و شهرستان ها اندامهای واقعی این ارگانیک کلی را می سازند (کوزر، ۱۳۸۰: ۳۳). اگر هم آوا با کنت^۲ خانواده را حلقه اتصال فرد و جامعه مدنی بدانیم، آگاهی از سازوکارهای حاکم بر کارکرد هنجاربخش خانواده می تواند ابزاری بسیار مناسب جهت انتقال ارزش ها و هنجارهای مورد پذیرش جامعه به نسل بعدی به شمار آید.

به واقع در بین تمامی نهادها، سازمان ها و تاسیسات اجتماعی، خانواده نقش و اهمیتی خاص و بسزا دارد. تمامی آنان که در باب سازمان جامعه اندیشیده اند، همه مصلحین حتی رویاگرایان و آنان که به ناکجاآباد روی کردند، بر خانواده و اهمیت حیاتی آن برای جامعه تاکید ورزیده اند (ساروخانی، ۱۳۸۲: ۱۱).

یکی از انواع جدید خانوار که امروزه در جامعه ایرانی شکل گرفته است، خانوار تک نفره^۳ یا زندگی مجردی است و از آنجا که این پدیده چند سالی می باشد در ایران گسترش یافته است و تحقیقات چندانی هم در مورد آن نشده است، اهمیت انجام پژوهشی در این زمینه پیش از پیش احساس می شد.

اهمیت تحقیق در زمینه زندگی مجردی در جامعه ایران از این رو اهمیت دارد که زندگی مجردی به خودی خود نوعی سبک زندگی به شمار می رود که نباید درباره آن قضاوت منفی داشت اما اگر این پدیده مانند هر رویکرد دیگری به افراط کشیده شود منجر به ناهنجاری های اجتماعی در جامعه می شود. انتخاب زندگی مجردی پیش از موعد و غیر ضرور باعث ایجاد کاهش عواطف و خلا احساسی ناشی از دوری خانواده در جوانان خواهد شد و بر عکس نگه داشتن جوانان بیش از حد در کنار خود باعث گرفتن حس مسئولیت پذیری از آنان خواهد شد. پس باید به بررسی این پدیده پرداخت تا تمام ابعاد ناشناخته آن برای جوانان مشخص شود.

1. Durkheim, A

2. Comte, A

3. Single Family

۳-۱ سوالات تحقیق

۱. چند گونه زندگی مجردی در شهر رشت وجود دارد؟
۲. افرادی که به صورت مجردی زندگی می کنند و خانه مجردی دارند، دارای چه چالش هایی هستند؟
۳. آیا چالش های افراد بر حسب جنسیت افراد متفاوت است؟
۴. آیا از لحاظ پایگاه اجتماعی و اقتصادی چالش های این افراد تفاوت دارد؟
۵. سبک زندگی و مصرف افرادی که زندگی مجردی دارند چگونه است؟

۱-۴ اهداف تحقیق

هدف اصلی:

شناسایی و توصیف چالش های زندگی مجردی

اهداف فرعی:

شناسایی و توصیف انواع زندگی مجردی

شناسایی و توصیف چالش های زندگی مجردی

شناسایی و توصیف چالش های گونه های مختلف زندگی مجردی

شناسایی و توصیف سبک زندگی و مصرف زندگی مجردی

فصل دوم

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

۱-۲ مقدمه

در این فصل مروری بر پیشینه تحقیقات انجام شده داخلی و خارجی و به طور خلاصه اشاره ای به دیدگاهها و یافته های آنان خواهیم داشت و در ادامه ادبیات نظری و چهارچوب تئوریک این تحقیق را ارائه خواهیم کرد.

۲-۲ پیشینه تجربی تحقیق

مرور تحقیقات پیشین در رابطه با موضوع مورد مطالعه در تحقیق و مطالعه علمی پدیده ها در تمامی رشته ها کاربردی اساسی و انکارناپذیر دارد. علوم اجتماعی و تحقیقات جامعه شناختی نیز از این قضیه مستثنی نیست. محقق در تحقیقات اجتماعی با هر رهیافتی از کمی و کیفی تا رهیافت ترکیبی، نیازمند مرور مطالعاتی است که توسط دیگران صورت گرفته است. با توجه به این مطالب در این قسمت به بررسی پژوهش های انجام گرفته در داخل و خارج می پردازیم.

۱-۲-۲ پیشینه داخلی

پژوهشی با عنوان **عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر زندگی مجردی در شهر تهران** که توسط دکتر منصور وثوقی^۱ (۱۳۸۹) برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام شده است، تنها پژوهش مستقیم مرتبط با موضوع مورد مطالعه ما می باشد که به دلیل چاپ نشدن این تحقیق تا سال جاری، محقق نتوانست اطلاعات زیادی درباره آن بدست بیاورد جز اندک مواردی که در فصل اول تحقیق مورد نظر به آن اشاره شده بود. این تحقیق با بررسی و انجام مصاحبه هایی با ۶۲ نفر از افرادی که در شهر تهران به صورت مجردی و به مدت بیش از پنج سال این گونه زندگی را تجربه می کنند، انجام شده است. محقق در این اثر با استفاده از روش تحقیق کیفی موسوم به گراند تئوری یا نظریه زمینه ای، ارزشهای دینی و حقوقی، سبک زندگی و مصرف، نگرش افراد نسبت به فرهنگ جهانی و نگرش افراد نسبت به ازدواج داریم را بررسی کرده است.

تقی آزاد ارمکی^۲ (۱۳۹۰)، در مقاله **هم خانگی؛ پیدایش شکل های جدید خانواده در تهران** می گوید: مصاحبه های عمیق در این تحقیق نشان می دهند که در بروز و شکل گیری الگوهای جدید روابط جنسی پیش از ازدواج موارد زمینه ساز متعددی دخیل است. با توجه به شناخت عوامل مؤثر در شکل گیری روابط هم خانگی، می توان آن ها را شامل جهانی شدن با ابعاد تغییرات اقتصادی، تغییرات فرهنگی، ورود عناصر نوسازی، و تغییرات خانواده دانست. جهانی شدن، با کوچک سازی جهان و ایجاد دهکده جهانی، تحولات مناطق گوناگون جهان را به سرعت به سایر نقاط منتقل کرده است. تحولی که زمانی در دهه ۱۹۶۰ از اروپا و امریکای شمالی

1. Vosoughi, M

2. Azadarmaki, T

شروع شده بود در فرایند گسترش تاریخی اش، امروزه به امریکای جنوبی و حتی آسیا نیز رسیده است. تحولاتی که ایران نیز از پیامدهای آن در امان نمانده است. برهم کنش این عوامل و تأثیر و تأثر میان آنها منجر به تغییرات رفتاری در افراد جامعه و شکل گیری الگوهای جدیدی چون هم خانگی در میان بخشی از جوانان شده است.

یافته های این تحقیق نشان می دهند که فرایند جهانی شدن در ابعاد گوناگون اقتصادی، فرهنگی و تکنولوژیکی خود به تدریج و در طول سالیان اخیر زمینه های بروز انواع تغییرات اجتماعی را در حوزه خانواده در جامعه ایرانی ایجاد کرده است. تغییراتی چون افزایش سن ازدواج، افزایش طلاق، شکاف نسلی، و همچنین افزایش ورود دختران به عرصه های دانشگاهی، محیط کار و سپس تسهیل روابط دختر و پسر. نتیجه این تحولات و فرایندهای جامعه پذیری جهانی سبب شده است که روابط جنسی پیش از ازدواج در ایران گسترش یابد. روابطی که به تدریج با افزایش یافتن، متکثر و متنوع نیز شده اند. تنوعی از تغییرات که هم خانگی نیز یکی از محصولات آن بوده است.

۲-۲-۲ پیشینه خارجی

تحقیقاتی که در مورد زندگی تک نفره در کشورهای دیگر انجام شده است تفاوت زیادی نسبت به تحقیقات داخل کشور دارد زیرا از آنجا که در کشورهای غربی زندگی مجردی تعریف نسبتاً متفاوتی نسبت به زندگی مجردی در داخل کشور ما دارد و آنها زندگی مجردی را یک پدیده جدید یا یک آسیب اجتماعی نمی دانند و آن را پذیرفته اند پس نوع تحقیقات آنها نیز متفاوت می باشد که در زیر به چند نمونه از آنها اشاره خواهیم نمود.

الگو و ساختار خانوارهای یک نفره در انگلستان^۱، ولز^۲ و فرانسه^۳ پژوهشی است که توسط ری هال^۴، فیلیپ ئی^۵، اوگدن^۶

و کاترین هیل^۷ (۱۹۹۷) انجام گرفته است. هدف این تحقیق تمرکز ویژه بر توزیع جغرافیایی و ویژگی های خانوارهای یک نفره از جمله سن، وضعیت تأهل، ساختار اجتماعی و شغلی و حق تصرف مسکن می باشد. یافته های این تحقیق نشان می دهد که افرادی که به تنهایی

1. England

2. Wales

3. French

4. Hall, R

5. Philip, E

6. Ogden

7. Hill, C